

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะทางกายภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนริมคลองเพื่อประเมินสภาพแวดล้อมของพื้นที่ในการอนุรักษ์ ร่วมกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์พื้นที่ริมคลองด้วยมาตรการต่างๆ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะทางกายภาพเศรษฐกิจสังคมของชุมชน กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์ชุมชนริมคลอง เพื่อสรุปหามาตรการและนโยบายที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการอนุรักษ์ชุมชนริมคลองอ้อมนนท์-บางกอกน้อย ทั้งนี้ได้มีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับมาตรการและแรงจูงใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นเครื่องมือผลักดันให้การอนุรักษ์ประสบผลสำเร็จ การเก็บข้อมูลจากพื้นที่ศึกษามีการทำแบบสอบถามทั้งหมด 240 ชุด สัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่างเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความกระจายและมีความเป็นตัวแทนของประชากรมากที่สุดจึงเป็นการสุ่มตัวอย่างเชิงภูมิศาสตร์ (Geographical Random Sampling) ตลอดแนวริมคลอง

ผลการศึกษาด้านกายภาพเศรษฐกิจและสังคมพบว่าชุมชนริมคลองยังคงมีวิถีชีวิตดั้งเดิมอยู่ ทั้งในด้านกายภาพและสังคม โดยเฉพาะอาคารบ้านเรือนที่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นแบบดั้งเดิม ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับพื้นที่ในระดับสูงทั้งในด้านประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยว และสถาปัตยกรรม และยังเห็นว่าบ้านเรือนไทยและลักษณะการสร้างบ้านบนเสายกได้ดูเหนือน้ำหรือพื้นดินมีความเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบเกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์ชุมชนริมคลอง

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพบว่า อายุและการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์พื้นที่ ความคิดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ้าน และการเลือกมาตรการแรงจูงใจเพื่อการอนุรักษ์ที่อยู่อาศัยโดยการส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่วนระยะเวลาในการอยู่อาศัยก็มีผลต่อความคิดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ้าน และการเลือกมาตรการแรงจูงใจเพื่อการอนุรักษ์ที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ และการใช้คลองในการสัญจรมีผลต่อทัศนคติที่มีต่อคุณค่าของพื้นที่ โดยเฉพาะการใช้คลองในการสัญจรนั้นพบว่ามีผลต่อการยอมรับแนวทางพัฒนาอาคาร (Design Guidelines) ด้วยเช่นกัน

สำหรับแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงอาคารริมคลองในอนาคตพบว่ามีอัตราในการก่อสร้างดัดแปลง ต่อเติมในปริมาณน้อย นอกจากนี้ชุมชนยังเห็นด้วยกับการให้มีการควบคุมการก่อสร้างอาคารริมน้ำ มาตรการแรงจูงใจที่เหมาะสมสำหรับชุมชน ได้แก่ มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ที่อยู่อาศัย มาตรการการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และการลดหย่อนภาษีเพื่อการอนุรักษ์ที่อยู่อาศัย สำหรับระดับความต้องการเงินช่วยเหลือในการซ่อมแซมบ้าน ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับความต้องการเงินช่วยเหลือจากรัฐที่ระดับปานกลาง(26-75% ของราคาค่าซ่อมแซมบ้าน)

ข้อเสนอแนะของการวิจัยคือ การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากคลอง และการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ การส่งเสริมการปลูกสร้างบ้านเรือนด้วยวัสดุไม้ การส่งเสริมความสำคัญของภูมิฐานะและคุณค่าของพื้นที่

ABSTRACT

TE 146827

The purpose of the research is to study the physical, economic and social of the community to evaluate the physical environment for urban conservation and study the people's opinion about conservation by different conservation incentive. The study also analyzes the relationship between community's physical economic and social feature with people's attitude toward community conservation to conclude the policy and strategy for Omnont - Bangkoknoi canal settlement conservation. The literature review is about conservation incentive that is a tool to support conservation achievement. The data is collected by interviewing 240 households by questionnaires. Geographical random sampling is used for distribute sampling along the canal.

The study shows that the community still be traditional life style both physical and society especially the plenty of houses that still be thai style. The most of people signify the area in history, tourism and architecture characteristic. People think that Thai house and the house that rised from water or ground is the most appropriate. However most of the people do not know about the conservation programme.

Studying of the relationship between the independent variable and dependent variable shown that the samplings' education and age affect the perception, opinion of house adaptation and choosing of tourism incentive for conservation. Period of living time in the house also affects the opinion of house adaptation and satisfied incentive for conservation. Moreover, education level, domicile and canal transportation affect the attitude of the value of the area. Expecially, canal transportation affects design guidelines acceptance.

There is a little of construction, adaptation and extension in the future. The construction control and the cultural tourism promotion are accepted by the community. For financial aid, the community needs subsidy from the government for repairing 26-75% of construction cost.

The recommendation of this research is to enhance canal use and makes landuse to get along with the circumstance, to promote public relation for the conservation, to enhance wood material for house construction, and to realize the domicile and area significant.